

ZAKON O VODI ZA LJUDSKU UPOTREBU*

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom propisuje se zdravstvena ispravnost vode namijenjene za ljudsku upotrebu (u daljem tekstu: voda za upotrebu), parametri za provjeru zdravstvene ispravnosti vode za upotrebu (u daljem tekstu: parametri), specifikacije za analizu vrijednosti parametara, mjere, aktivnosti i obavještanja u slučaju odstupanja od parametara, praćenje i kontrola zdravstvene ispravnosti vode za upotrebu, kao i druga pitanja od značaja za obezbjeđivanje zdravstveno ispravne vode za upotrebu, u cilju zaštite zdravlja ljudi.

Odredbe ovog zakona ne odnose se na prirodnu mineralnu vodu koja je priznata od strane nadležnog organa, vodu koja je medicinski proizvod, koja je namijenjena za upotrebu iz individualnog snabdijevanja koji obezbjeđuje manje od 10 m³/dan, prosječno ili za snabdijevanje manje od 50 lica, osim ako se voda obezbjeđuje kao dio komercijalne ili javne djelatnosti, kao i na vodu za posebne namjene za koje se utvrdi da kvalitet tih voda nije od uticaja, direktnog ili indirektnog, za zdravlje priključenih potrošača.

Član 2

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu

Član 3

Voda za upotrebu je voda:

- u izvornom stanju ili nakon tretmana koja je namijenjena za piće, kuvanje, pripremu hrane ili druge potrebe domaćinstva, bez obzira na njeno porijeklo i bez obzira da li je dostava iz distributivne mreže, iz cistijemi ili iz boca, odnosno posuda za vodu;
- koja se upotrebljava u bilo kojoj proizvodnji hrane radi izrade, čuvanja ili marketinga proizvoda ili supstanci namijenjenih ljudskoj upotrebi, pod uslovom da se nadležni organi saglase da kvalitet vode ne može da utiče na zdravstvenu ispravnost namirnice u završnoj formi.

II. PARAMETRI ZA PROVJERU I OBEZBJEĐIVANJE ZDRAVSTVENE ISPAVNOSTI VODE ZA UPOTREBU

Član 4

U cilju zaštite zdravlja ljudi od negativnih uticaja bilo koje kontaminacije, voda za upotrebu mora da bude zdrava i čista, kao i da:

- 1) ne sadrži bilo koje mikroorganizame, parazite i njihove razvojne oblike ili supstance koje bi, u broju ili koncentraciji, mogle da predstavljaju opasnost za zdravlje ljudi;
- 2) ne sadrži štetne materije u koncentracijama koje, same ili zajedno sa drugim materijama, predstavljaju opasnost za zdravlje ljudi;
- 3) ne prelazi vrijednosti parametara koje su propisane ovim zakonom;
- 4) ispunjava minimalne vrijednosti u pogledu mikrobioloških, hemijskih i indikatorskih parametara; i
- 5) ispunjava dopunske parametara koji se mogu utvrditi samo za određenu teritoriju Crne Gore, u cilju zaštite zdravlja ljudi.

Parametre i provjeru njihove usaglašenosti, vrste i obim analiza uzoraka u svrhu ispitivanja parametara za provjeru usaglašenosti propisuje Ministarstvo.

Član 5

Zdravstvena ispravnost vode za upotrebu, uz ispunjenje uslova iz člana 4 ovog zakona, obezbjeđuje se preduzimanjem mjera i aktivnosti kojima se održavaju ili popravljaju vrijednosti parametara (remedijacija), obezbjeđivanjem kvaliteta tretmana vode za upotrebu, opreme i materijala, kao i ograničavanjem upotrebe vode (restrikcija).

Preduzimanje mjera i aktivnosti iz stava 1 ovog člana ne smije, direktno ili indirektno, da utiče na pogoršanje postojećeg kvaliteta vode za upotrebu u obimu od značaja za zaštitu zdravlja ljudi, niti na bilo koje povećanje zagađenja voda koje se koriste za preradu za vodu za upotrebu.

Član 6

Voda za upotrebu mora da ispunjava uslove iz člana 4 ovog zakona na sljedećim mjestima:

- 1) na samom izvorištu, ako se voda sa izvorišta direktno koristi kao voda za upotrebu, sa ili bez prethodnog tretmana;
- 2) na mjestu upotrebe vode, odnosno na slavini, unutar prostorije odakle se uobičajeno koristi za upotrebu, za vodu koja se doprema putem sistema cjevovoda kojima se voda transportuje od vodozahvata do potrošača, uključujući hidrante i slavine/česme (vodovodna mreža);
- 3) na slavini cistijerne, ako se koristi kao voda za upotrebu;

- 4) na mjestu zahvatanja vode iz bistijerne i bunara;
- 5) na mjestu točenja nakon procesa obrade i/ili dezinfekcije, za vodu koja se obrađuje i/ili dezinfikuje;
- 6) na mjestu punjenja u boce ili kontejnere za vode u originalnom pakovanju kao i u toku roka njenog trajanja;
- 7) u objektima za poslovanje hranom, na mjestu gdje se voda uključuje u proces poslovanja.

Provjera vrijednosti parametara vrši se u skladu sa članom 4 ovog zakona.

Član 7

Ukoliko se analizom vode za upotrebu utvrdi neusklađenost vrijednosti parametara na mjestu iz člana 6 ovog zakona, koje je posljedica unutrašnje vodovodne mreže (cjevovodi, vodovodna armatura i uređaji koji su instalirani između slavina koje se koriste za upotrebu i vodovodne mreže), koju ne održava pravno lice koje vrši javno vodosnabdijevanje (u daljem tekstu: pravno lice) ili je posljedica njenog održavanja, za neusklađenost vrijednosti parametara odgovoran je vlasnik/korisnik unutrašnje vodovodne mreže.

Ukoliko je neusklađenost vrijednosti parametara utvrđena u objektu u kome se proizvodi ili prerađuje hrana, ugostiteljskom objektu, objektu zdravstvene ustanove, školske i predškolske ustanove, ustanove socijalne zaštite i drugim objektima od javnog značaja, vlasnik odnosno odgovorno lice tog objekta dužno je da:

- 1) preduzme odgovarajuće mjere u cilju obezbjeđivanja vode koja je u skladu sa vrijednostima parametara iz člana 4 ovog zakona;
- 2) sanira unutrašnju vodovodnu mrežu;
- 3) na odgovarajući način o tome i mogućim dodatnim mjerama remedijacije koje treba preduzeti odmah obavijesti sve potrošače.

Član 8

U slučaju iz člana 7 ovog zakona vlasnik/korisnik unutrašnje vodovodne mreže može da zatraži mišljenje Instituta za javno zdravlje u vezi sanacije unutrašnje vodovodne mreže i obezbjeđivanja vode koja je u skladu sa vrijednostima parametara iz člana 4 ovog zakona.

Mišljenjem iz stava 1 ovog člana daju se savjeti o mogućim mjerama remedijacije koje može da preduzme i/ili drugim mjerama u vezi odgovarajućeg tretmana za poboljšanje prirode ili svojstva vode, prije isporuke radi smanjenja ili eliminisanja rizika zbog isporuke vode sa neusklađenim vrijednostima parametara.

Član 9

Sva izvorišta vode koja su namijenjena za upotrebu, kao i objekti za vodosnabdijevanje moraju biti zaštićeni od slučajnog ili namjernog zagađenja i drugih uticaja koji mogu da ugroze zdravstvenu ispravnost vode za upotrebu, u skladu sa posebnim zakonom.

Kod korišćenja vode za javno vodosnabdijevanje prednost ima voda kojoj nije potrebna dodatna obrada.

Vodi se ne smiju dodavati nikakve materije osim onih koje zahtijeva postupak obrade ili dezinfekcije.

Član 10

Ministarstvo (Vlada na predlog Ministarstva) obrazuje posebnu Komisiju (Stručni savjet za vodu namijenjenu za upotrebu (u daljem tekstu: Komisija / Stručni savjet, kao stručno savjetodavno tijelo koje predlaže mjere i daje preporuke i uputstva u cilju obezbjeđivanja zdravstvene ispravnosti vode.

Komisija / Stručni savjet obrazuje se na period od pet godina i čine je // ga po jedan predstavnik:

- 1) Ministarstva zdravlja;
- 2) Instituta za javno zdravlje (najmanje specijalista higijene i epidemiologije);
- 3) ovlašćenih laboratorija za ispitivanje vode za upotrebu;
- 4) organa uprave nadležnog za poslove inspekcijskog nadzora;
- 5) organa državne uprave nadležnog za vode;
- 6) organa uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine;
- 7) TREBA LI NEKI FAKULTET?

Komisija / Stručni savjet donosi poslovnik o svom radu.

Član 11

Komisija / Stručni savjet obavlja sljedeće poslove:

- 1) daje stručno mišljenje u postupku davanja odobrenja za odstupanja od vrijednosti parametara iz člana 4 ovog zakona, ukoliko se radi o parametru koji ne predstavlja potencijalnu opasnost za zdravlje ljudi;
- 2) predlaže vrijednosti dopunskih parametara iz člana 4 ovog zakona;
- 3) daje preporuke i uputstva u slučaju naglog prodora štetnih i/ili opasnih materija i/ili mikroorganizama u vodozahvat ili objekte za vodosnabdijevanje, u količinama koje mogu biti štetne ili opasne za zdravlje ljudi, a posljedica su ljudskih aktivnosti (iznenadno/akcidentno zagađenje);
- 4) predlaže svim pravnim licima za javno vodosnabdijevanje i vodozahvate praćenje dodatnih pokazatelja zdravstvene ispravnosti vode za upotrebu, u zavisnosti od:
  - prirodnog sastava vode;
  - tehnologije obrade vode;
  - procjene ugroženosti materijama koje su prisutne u životnoj sredini, koje bi mogle da ugroze vodozahvate i vodu za upotrebu;
  - procjene ugroženosti materijama prisutnim u građevinskim materijalima koji su u kontaktu sa vodom za upotrebu, koje bi mogle da ugroze vodozahvat i vodu za upotrebu;

- indikacija koje ukazuju na mogućnost zagađenja vode mikrobiološkim, fizičkim, hemijskim i radioaktivnim materijama, zbog tehničkog stanja objekata za vodosnabdijevanje, stanja životne sredine, elementarnih nepogoda, akcidentnog i drugog iznenadnog zagađenja i epidemiološke situacije (higijensko-epidemiološka indikacija);
- 5) predlaže povećanje ili smanjenje učestalosti uzimanja uzoraka vode namijenjene za upotrebu, u skladu sa procjenom rizika, a posebno:
- ako se analizom vode za upotrebu utvrdi da je zdravstveno neispravna i mogla bi da ugrozi zdravlje ljudi;
  - u slučaju iznenadnog zagađenja ili elementarne nepogode;
  - ako postoje higijensko-epidemiološke indikacije;
- 6) predlaže dodatne djelove sadržaja godišnjeg i trogodišnjeg izvještaja o odobrenim odstupanjima od vrijednosti parametara iz člana 4 ovog zakona;
- 7) obavlja procjenu rizika za sva odstupanja vrijednosti parametara i predlaže mjere koje treba da se preduzmu;
- 8) učestvuje u pripremi stručnog obrazloženja Evropskoj komisiji za sve parametre za koje se traži odstupanje; i
- 9) druge poslove u skladu sa ovim zakonom.

Član 12

Analizu uzoraka vode za upotrebu koji su uzeti u postupku monitoringa, inspeksijskog nadzora i sistematskog ispitivanja vrijednosti parametara iz člana 4 ovog zakona može da vrši laboratorija koja:

- 1) ima svojstvo pravnog lica;
- 2) je akreditovana prema normi MEST EN ISO/IEC 17025; i
- 3) koja ima ovlašćenje za vršenje analize uzoraka vode za upotrebu.

Analizu uzoraka vode za upotrebu koji su uzeti u objektima prije izdavanja upotrebne dozvole može da vrši akreditovana laboratorija zdravstvenih ustanova.

Ovlašćenje za vršenje analize uzoraka iz st. 1 i 2 ovog člana daje Ministarstvo.

Spisak ovlašćenih laboratorija objavljuje se na internet stranici Ministarstva.

Član 13

Pravno lice mora da ima sistem snabdijevanja vodom za upotrebu, uređen i zaštićen vodozahvat/izvorište, uređaj za tretman kondicioniranjem, rezervoare, crpne stanice, glavni dovodni cjevovod i vodovodnu mrežu.

Vodozahvat/izvorište je zahvat vode na mjestu gdje voda prirodno izvire na površinu, odnosno na mjestu gdje se putem bunara, izvora ili vrela voda crpi iz tijela podzemne vode.

Vodozahvat obuhvata i zahvat vode iz površinske vode i/ili akumulacije.

Član 14

Za obezbjeđivanje zdrave i čiste vode za upotrebu koja ispunjava vrijednosti parametara iz člana 4 ovog zakona, pravno lice mora da uspostavi sistem

samokontrole zdravstvene ispravnosti vode, kojim na osnovu sistema analize opasnosti i kritičnih kontrolnih tačaka, omogućava prepoznavanje kontrolnih tačaka i kritičnih kontrolnih tačaka u cjelokupnom sistemu zahvatanja, obrade i distribucije vode (u daljem tekstu: sistem samokontrole (HACCP)).

Na osnovu sistema samokontrole (HACCP) pravno lice dužno je da sačini plan uzorkovanja kojim određuje adekvatna mjesta i učestalost uzorkovanja vode u svrhu kontrole njene zdravstvene ispravnosti.

Pravno lice koje obavlja djelatnost punjenja vode u boce ili kontejnere, radi stavljanja na tržište, dužno je da u sklopu samokontrole (HACCP) donese plan i sprovede uzorkovanje sa učestalošću ispitivanja vrijednosti parametara iz člana 4 ovog zakona.

Član 15

Pored obaveza iz člana 14 ovog zakona, pravno lice dužno je da:

- 1) zaštititi i održava vodozahvat i sistem za vodosnabdijevanje kojim upravlja, odnosno koje koristi;
- 2) na izvorištima koji snabdijevaju 50 i više stanovnika, odnosno više od 10m³/dan izvrši ispitivanja hemijskih, mikrobioloških i indikatorskih parametara vrijednosti parametara iz člana 4 ovog zakona, najmanje jedan put u toku jedne hidrološke godine u ovlašćenoj laboratoriji (sistematsko ispitivanje vrijednosti parametara);
- 3) odmah obavijesti nadležnu inspekciju i Institut za javno zdravlje o svim neusklađenostima vrijednosti parametara iz člana 4 ovog zakona,
- 4) informiše javnost ukoliko neusklađenosti vrijednosti parametara mogu da izazovu opasnost po zdravlje ljudi;
- 5) obavijesti nadležne organe državne uprave kada je, radi uklanjanja uzroka neusaglašenosti sa propisanim parametrima, potrebno sprovesti određene mjere;
- 6) obavijesti stanovnike na svom području koji koriste vodu iz sistema za vodosnabdijevanje koji snabdijevaju manje od 50 stanovnika ili isporučuju manje od 10 m³/dan vode, da ti vodovodni sistemi nijesu obuhvaćeni sistemom njegove kontrole;
- 7) obavijesti potrošače o zagađenju vode iz vodovodnog sistema u okviru svoje nadležnosti i iste na adekvatan način savjetuje u vezi sa upotrebom vode, u saradnji sa Institutom za javno zdravlje.
- 8) obavijesti Ministarstvo o proširenju vodnih kapaciteta i o svim promjenama na sistemu vodosnabdijevanja;
- 9) omogući uzimanje potrebne količine uzoraka vode za vršenje službenih kontrola, odnosno monitoringa.

Visina naknade za ispitivanje vrijednosti parametara iz stava 1 tačka 2 ovog člana utvrđuje se ugovorom o povjeravanju poslova, koji sa ovlašćenom laboratorijom zaključuje pravno lice.

Bliže sanitarno-tehničke, higijenske i druge uslove koje moraju da ispunjavaju sistemi za vodosnabdijevanje propisuje Ministarstvo.

Član 16

Pravno lice vrši analizu zdravstvene ispravnosti vode na izvorištima kojima upravlja, odnosno na kojima obavlja djelatnost javnog vodosnabdijevanja u obimu analiza na hemijske, mikrobiološke i indikatorske parametre iz člana 4 ovog zakona jedanput tokom hidrološke godine.

Analizu iz stava 1 ovog člana vrši ovlašćena laboratorija.

Član 17

Prije korišćenja novog izvorišta za javno vodosnabdijevanje vrši se analiza vrijednosti parametara iz člana 4 ovog zakona, najmanje četiri puta godišnje u jednoj hidrološkoj godini, a ukoliko izvorište nije korišćeno više od šest mjeseci, prije njegovog ponovnog korišćenja vrši se jedna analiza i ispitivanje na mikrobiološke, hemijske i indikatorske parametre.

Analizu iz stava 1 ovog člana i člana 18 ovog zakona vrši ovlašćena laboratorija zdravstvene ustanove.

Član 18

Jedinica lokalne samouprave odgovorna je za bezbjednost vode za piće iz seoskih sistema za vodosnabdijevanje odnosno za sisteme koji snabdijevaju manje od 50 lica ili isporučuju manje od 10 m³/dan vode.

Jedinica lokalne samouprave obavezna je da obavjestiti Institut za javno zdravlje o svim lokalnim vodovodima koji pripadaju njenoj teritoriji, kako bi i oni bili uključeni u program monitoringa, kao i radi preduzimanja mjera propisanih ovim zakonom.

Jedinica lokalne samouprave obavezna je da, u slučaju zagađenja vode iz vodovodnih sistema lokalnih vodovoda, odmah obavijesti Institut za javno zdravlje i potrošače i da ih, u saradnji sa Institutom za javno zdravlje, na adekvatan način savjetuje u vezi sa upotrebom vode.

Lokalna samouprava obezbjeđuje finansijska sredstva za sprovođenje ispitivanja zdravstvene ispravnosti vode u lokalnim vodovodima.

Član 19

U cilju obezbjeđivanja zdravstvene ispravnosti vode za upotrebu koja je propisana ovim zakonom sprovodi se stalni monitoring.

Monitoring vode za upotrebu je sistematsko praćenje zdravstvene ispravnosti vode i sprovodi se preduzimanjem niza planiranih mjerenja i analizom pojedinih parametara vode za upotrebu, kako bi se utvrdila njena usaglašenost sa propisanim mikrobiološkim, hemijskim, indikatorskim i drugim parametrima.

Monitoring se sprovodi na osnovu reprezentativnih uzoraka za analizu vode za upotrebu koja se isporučuje tokom cijele godine.

U slučaju kada se vrši dezinfekcija vode za upotrebu kao dio njene pripreme ili distribucije, provjerava se efikasnost upotrijebljenog dezinfekcionog tretmana, kako bi se kontaminacija usljed nus-produkata dezinfekcije održavala, što je moguće nižom, ali bez ugrožavanja same dezinfekcije.

Član 20

Monitoring se sprovodi u skladu sa programom monitoringa za svu vodu koja je namijenjena za upotrebu.

Monitoring vode za upotrebu sprovodi se kao kontrolni (osnovni /redovni) i revizioni (periodični), a sprovodi ga Institut za javno zdravlje.

Savjet za vode vrši procijenu učestalosti uzorkovanja za svaki sistem vodosnabdijevanja na osnovu rezultata analiza uzoraka u posljednje dvije godine, uzimajući u obzir i rezultate analize vode na izvorištima koja vrše druga pravna lica i zdravstvene ustanove radi pripreme programa monitoringa vode za upotrebu.

Ministarstvo, na predlog Savjeta za vode najkasnije 30 dana prije početka kalendarske godine, u skladu sa procjenom rizika, donosi godišnji program monitoringa vode za upotrebu.

Program monitoringa vode za upotrebu sadrži parametre koje treba analizirati, učestalost uzorkovanja i analize vode za upotrebu iz vodovodne mreže ili iz cistijerni ili vode koja se koristi u prehrambenoj industriji, učestalost uzorkovanja i analiziranja vode stavljene u boce ili kontejnere za prodaju, kao i druge elemente koji su od značaja sa sprovođenjem monitoringa vode za upotrebu.

Analize parametara zdravstvene ispravnosti vode za upotrebu vrše se u skladu sa specifikacijama za analizu.

Za sprovođenje monitoringa vode za upotrebu finansijska sredstva se obezbjeđuju u skladu sa zakonom kojim se uređuje državni budžet.

Bližu sadržinu, uslove, način i obim monitoringa, mjesto i način uzimanja uzoraka vode, specifikacije za analize parametara i druga pitanja koja su od značaja za sprovođenje monitoringa propisuje Ministarstvo.

Član 21

Institut za javno zdravlje objavljuje i redovno ažurira podatke o zdravstvenoj ispravnosti vode za upotrebu koji su prikupljeni monitoringom.

Institut za javno zdravlje, na osnovu rezultata monitoringa i drugih analiza, koje dobija od zdravstvenih ustanova i pravnih lica sačinjava godišnji izvještaj o zdravstvenoj ispravnosti vode za upotrebu u Crnoj Gori.

Izveštaje iz stava 1 ovog člana Institut za javno zdravlje dostavlja Ministarstvu.

Bližu sadržinu izvještaja i vrste informacija, kao i rokove za dostavljanje propisuje Ministarstvo.

Član 22

Ukoliko se sistemom samokontrole (HACCP), sistematskom kontrolom, monitoringom ili inspekcijskim nadzorom utvrdi da voda za upotrebu ne ispunjava vrijednosti parametara iz člana 4 ovog zakona vrši se analiza i otkrivanje uzroka takvih vrijednosti, kao i preduzimanje neophodnih mjera za njihovo otklanjanje i obezbjeđivanje vode za upotrebu koja ispunjava vrijednosti parametara iz člana 4 ovog zakona.

Ukoliko se preduzimanjem mjera iz stava 1 ovog člana ne obezbijedi voda za upotrebu koja ispunjava vrijednosti parametara iz člana 4 ovog zakona, preduzima se neophodna remedijacija, radi usklađivanja sa vrijednostima parametrima iz člana 4 ovog zakona, odmah, uz preduzimanje potrebnih aktivnosti.

Prilikom preduzimanja aktivnosti iz stava 2 ovog člana, uzima se u obzir, između ostalog, obim prekoračenja relevantne vrijednosti parametara i moguće opasnosti po zdravlje ljudi.

Uspješnost sprovedenih mjera dokazuje se laboratorijskim ispitivanjem vrijednosti parametara vode za upotrebu u ovlaštenim laboratorijama

O sprovedenim mjerama iz st. 1 i 2 ovog člana i rezultatima njihovih sprovođenja, pravno lice dužno je da vodi evidenciju i da dokumentaciju o izvršenim analizama i preduzetim mjerama čuva pet godina od dana sprovođenja mjera.

Clan 23

Svako snabdijevanje stanovništva vodom koja je potencijalno opasna po zdravlje ljudi, bez obzira na preduzete aktivnosti iz člana 22 ovog zakona, se zabranjuje, ograničava ili se preduzimaju druge mjere, u cilju zaštite ljudskog zdravlja.

Mjere iz stava 1 ovog člana preduzimaju se u skladu sa mogućim rizicima po zdravlje ljudi koji bi mogli da nastupe zbog prekida u vodosnabdijevanju ili ograničenju upotrebe vode za upotrebu.

Ukoliko ograničenje isporuke vode traje duže od 24 sata pravno lice mora da obezbijedi potrošačima snabdijevanje vodom na drugi način.

U slučaju neusaglašenosti sa vrijednostima parametara ili sa specifikacijama iz člana 20 ovog zakona, Institut za javno zdravlje vrši procjenu da li utvrđena neusaglašenost predstavlja rizik za ljudsko zdravlje i predlaže aktivnosti za popravljavanje vrijednosti parametara, o čemu obavještava potrošače i daje stručne savjete putem sredstava javne komunikacije.

Bližu ocjenu neusaglašenosti vrijednosti parametara koji predstavljaju rizik za zdravlje ljudi, uslove, vrstu i način preduzimanja mjera iz stava 1 ovog člana i druga pitanja koja su od značaja za ove postupke propisuje Ministarstvo, uz mišljenje državnog organa nadležnog za poslove zaštite životne sredine.

Clan 24

U slučaju elementarne nepogode, iznenadnog zagađenja vodovodnog sistema ili drugog uzroka neusklađenosti vrijednosti parametara iz člana 4 ovog zakona koji se postojećim postupcima obrade vode ne može otkloniti, ukoliko odstupanje ne predstavlja potencijalnu opasnost po ljudsko zdravlje i ne postoji rezervno izvorište, niti mogućnost snabdijevanja vodom za piće na drugi način za dalji rad, pravno lice dužno je da podnese zahtjev Ministarstvu za odobravanje odstupanja vrijednosti parametara koji su propisani ovim zakonom.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana sadržati podatke, o:

- 1) vodovodnom sistemu ili dijelu sistema na koji se zahtjev odnosi;
- 2) dnevnoj količini isporučene vode;
- 3) broju ljudi koje snabdijeva;

- 4) broju relevantnih subjekata u poslovanju hranom, predmetima koji dolaze u neposredan kontakt sa hranom i predmetima opšte upotrebe i načinu na koji voda utiče na njihovu zdravstvenu ispravnost u gotovom proizvodu;
- 5) parametru koji prelazi maksimalno dozvoljene koncentracije vrijednosti za posljednjih 12 mjeseci;
- 6) uzroku neusklađenosti vrijednosti parametra;
- 7) razlogu zbog kojeg ne može na drugi način da obezbijedi vodu za upotrebu;
- 8) predviđenom vremenu trajanja neusaglašenosti;
- 9) planu sprovođenja korektivnih aktivnosti, posebno o rokovima, troškovima i eventualnom revidiranju plana.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na vodu za upotrebu u originalnom pakovanju koja se stavlja na tržište u bocama ili kontejnerima.

Član 25

Ministarstvo izdaje odobrenje po zahtjevu iz člana 14 ovog zakona, uz prethodno pribavljeno mišljenje Savjeta za vodu.

Ukoliko se radi o vrijednosti parametra koji neznatno prelazi maksimalno dozvoljene koncentracije (u daljem tekstu: MDK vrijednosti) i koji ne predstavlja moguću opasnost za zdravlje ljudi, a neusaglašenost se može otkloniti u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva, Ministarstvo određuje rok za otklanjanje neusaglašenosti i utvrđuje MDK za taj parametar u navedenom roku.

Neusaglašenost od MDK iz stava 2 ovog člana ne primjenjuje se ukoliko je do odstupanja došlo u ukupno više od 30 dana tokom razdoblja od 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana daje se na period do tri godine, i sadrži:

- 1) razloge za odstupanje vrijednosti parametra koji prelazi MDK;
- 2) rezultate analiza vode za posljednjih 12 mjeseci za parametar koji prelazi MDK,
- 3) MDK za koju se odobrava odstupanje;
- 4) podatak o sistemu na koji se zahtjev odnosi i o njegovom geografskom području, dnevnoj količini isporučene vode, broju lica i broju relevantnih subjekata u poslovanju hranom koje snabdijeva;
- 5) odgovarajući plan praćenja parametra za koji se odobrava odstupanje uz povećanu učestalost;
- 6) podatke o planu sprovođenja korektivnih aktivnosti uključujući rokove;
- 7) troškove i uputstva za eventualno revidiranje plana praćenja parametra i sprovođenja korektivnih aktivnosti;
- 8) podatke o predviđenom vremenu trajanja odstupanja.

U roku od tri mjeseca po isteku roka određenog odobrenjem iz stava 4 ovog člana, pravno lice koje je preduzetim mjerama postiglo obezbjeđivanje usaglašenosti vrijednosti parametra za koje je dato odobrenje, Ministarstvu podnosi izvještaj.

Izvještaj iz stava 5 ovog člana sadrži:

- 1) način sprovođenja svih korektivnih mjera;
- 2) rezultate analize na mjestima upotrebe vode za posljednjih šest mjeseci;
- 3) plan daljeg praćenja vrijednosti parametra za koji je odobreno odstupanje.

Član 26

Izuzetno od člana 25 stav 4 ovog zakona, Ministarstvo može, po zahtjevu pravnog lica, da produži odobrenje za period do još tri godine.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, akt o produženju odobrenja Ministarstvo dostavlja organu nadležnom za izdavanje vodnih akata, u roku od mjesec dana od dana donošenja odobrenja iz člana 15 ovog zakona.

Ministarstvo u roku od dva mjeseca, od dana davanja odobrenje iz stava 1 ovog člana dostavlja Evropskoj komisiji, sa izvještajem iz prethodnog perioda koji sadrži podatke o svim preduzetim mjerama i razlozima zbog kojih je dato produženje odobrenja.

U slučaju trećeg zahtjeva pravnog lica za odobravanje prekoračenja MDK vrijednosti, Ministarstvo proslijeđuje zahtjev Evropskoj komisiji na odobrenje za period do tri godine.

Zahtjev za izdavanje odobrenja iz st. 1 i 4 ovog člana pravno lice Ministarstvu podnosi u roku do šest mjeseci prije isteka prethodnog odobrenja, sa izvještajem o svim rezultatima i preduzetim mjerama u prethodnom periodu.

Ministarstvo obavještava organ nadležan za izdavanje vodnih akata o odobrenim prekoračenjima MDK vrijednosti vode za upotrebu, za sva pravna lica koja snabdijevaju više od 5.000 stanovnika ili im je dnevna potrošnja vode veća od 1.000 m³, u roku od 15 dana od dana izdavanja odobrenja iz stava 1 ovog člana.

Član 27

Ministarstvo na svojoj internet stranici objavljuje, a po potrebi i putem drugih sredstava javnog informisanja, obavještenja o svim odobrenjima iz čl. 24 do 26 ovog zakona, mjerama koje se preduzimaju, rokovima i zdravstvenim rizicima vode za upotrebu, sa posebnim osvrtom na djecu i drugu osjetljivu populaciju.

Dodatno obavještavanje javnosti sprovode Institut za javno zdravlje i nadležne zdravstvene ustanove, uz savjetovanje stanovništva, ako je potrebno.

Član 28

Pravno lice koje snabdijeva 5.000 stanovnika ili isporučuje dnevno više od 1.000 m³ vode dužno je da sačini godišnji izvještaj za prethodnu godinu i obavještava javnost putem sredstava javnog informisanja.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana sadrži podatke o:

- količini isporučene vode,
- tehnologiji obrade,
- o razvodnoj mreži,
- kontroli vrijednosti parametara iz člana 4 ovog zakona,
- preduzetim mjerama u slučaju neusklađenosti vrijednosti parametara,
- mjerama za poboljšanje kvaliteta vode za upotrebu i sistema za vodosnabdijevanje.

Pravno lice izvještaj iz stava 1 ovog člana dostavlja Institutu za javno zdravlje najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

Član 29

Materijali i drugi predmeti koji su u kontaktu sa vodom za upotrebu, moraju da ispunjavaju utvrđene standarde i ne smiju uticati na kvalitet vode za upotrebu.

Supstance ili materijali na novim instalacijama koje se koriste u pripremi ili distribuciji ili nečistoće koje prate te supstance ili materijale ne mogu da se zadržavaju u vodi namijenjenoj za upotrebu u koncentracijama većim od potrebnih

za njihovu primjenu ili da, direktno ili indirektno, umanjuju zaštitu zdravlja ljudi koja je propisana ovim zakonom.

III. NADZOR

Član 30

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Poslove inspekcijskog nadzora iz stava 1 ovog člana vrši organ uprave nadležan za poslove inspekcijskog nadzora, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor preko sanitarnog inspektora.

Inspekcijski nadzor, pored kontrole propisane zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor, obuhvata i kontrolu:

- 1) zdravstvene ispravnosti vode za upotrebu;
- 2) uslova sistema za vodosnabdijevanje u pogledu objekata, postrojenja, uređaja, pribora, opreme, izvora i rezervoara;
- 3) sistema samokontrole koje je uspostavilo pravno lice koje obavlja djelatnost javnog vodosnabdijevanja i postupaka obrade vode;
- 4) zdravstvenih i drugih uslova koje treba da ispunjavaju zaposleni na radnim mjestima na kojima dolaze u kontakt sa vodom za upotrebu;
- 5) materijala i predmeta koji dolaze u kontakt sa vodom za upotrebu;
- 6) proizvoda i postupaka za čišćenje i održavanje sistema za vodosnabdijevanje;
- 7) dokumentacije koja uključuje i pregled evidencija i evidentiranih očitanih vrijednosti sa instrumenata (opreme) subjekta nadzora.

Član 31

U vršenju inspekcijskog nadzora inspektor, pored ovlašćenja propisanih zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor, ovlašćen je da:

- 1) naredi otklanjanje nedostataka na osnovu mišljenja Stručnog savjeta, za parametar čije se odstupanje ne smatra značajnim i ne ugrožava zdravlje ljudi;
- 2) privremeno ograniči distribuciju vode za upotrebu ako se sumnja u njenu zdravstvenu ispravnost ili da voda ne ispunjava uslove propisane ovim zakonom;
- 3) zabrani snabdijevanje vodom, distribuciju ili stavljanje na tržište vode za upotrebu, koja predstavlja opasnost ili moguću opasnost za zdravlje ljudi,
- 4) zabrani ili ograniči korišćenje vode u proizvodnji hrane i predmeta opšte upotrebe;
- 5) zabrani upotrebu objekta, radnih i pomoćnih prostorija, prostora, postrojenja, uređaja i opreme dok se ne obezbijedi zdravstveno ispravna voda za upotrebu;
- 6) naredi sprovođenje ispitivanja vode na vodozahvatu;
- 7) naredi sprovođenje dodatnih uzorkovanja od strane pravnog lica sa povećanom učestalošću,

- 8) naredi vlasniku/korisniku objekta iz člana 7 ovog zakona sanaciju unutrašnje vodovodne mreže,
- 9) izvrši neophodna mjerenja instrumentima kojima raspolaže, u skladu sa posebnim propisima,
- 10) preduzima i druge mjere u skladu sa zakonom.

Prilikom određivanja mjera iz stava 1 ovog člana, inspektor primjenjuje i rezultate procjene rizika koju je, na osnovu dostupnih naučnih dokaza, donio Stručni savjet.

Član 32

Organ iz člana 30 stav 2 ovog zakona izvještaje o izvršenom nadzoru i preduzetim mjerama dužan je da dostavi Ministarstvu, u roku od tri dana od dana izvršenog nadzora.

Godišnje izvještaje o izvršenim nadzorima i preduzetim mjerama organ iz člana 30 stav 2 ovog zakona dužan je da dostavi Ministarstvu do 15. januara tekuće godine za prethodnu godinu.

IV. KAZNE NE ODREDBE

Član 33

Novčanom kaznom od 1.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) ne obezbijedi vodu za upotrebu koja je zdravstveno ispravna i koja ispunjava vrijednosti parametara iz člana 4 ovog zakona (član 14 stav 1);
- 2) ne uspostavi sistem samokontrole (HACCP) (član 14 stav 2);
- 3) ne zaštititi i ne održava vodozahvat i sistem za vodosnabdijevanje kojim upravlja, odnosno koje koristi (član 15 stav 1 tačka 1);
- 4) na izvorištima koji snabdijevaju 50 i više stanovnika, odnosno više od 10m³/dan ne izvrši ispitivanja svih hemijskih, mikrobioloških i vrijednosti parametara iz člana 4 ovog zakona, najmanje jedan put u toku jedne hidrološke godine u ovlaštenoj laboratoriji (sistematsko ispitivanje vrijednosti parametara) (član 15 stav 1 tačka 2);
- 5) odmah ne obavijesti nadležnu inspekciju i Institut za javno zdravlje o svim neusklađenostima vrijednosti parametara iz člana 4 ovog zakona (član 15 stav 2 tačka 3);
- 6) ne informiše javnost ukoliko neusklađenosti vrijednosti parametara mogu da izazovu opasnost po zdravlje ljudi (član 15 stav 2 tačka 4);
- 7) ne obavijesti nadležne organe državne uprave kada je, radi uklanjanja uzroka neusklađenosti sa propisanim parametrima, potrebno sprovesti određene mjere (član 15 stav 2 tačka 5);
- 8) ne obavijesti stanovnike na svom području koji koriste vodu iz sistema za vodosnabdijevanje koji snabdijevaju manje od 50 stanovnika ili isporučuju manje od 10 m³/dan vode, da ti vodovodni sistemi nijesu obuhvaćeni sistemom njegove kontrole (član 15 stav 2 tačka 6);

- 9) ne obavijesti potrošače o zagađenju vode iz vodovodnog sistema u okviru svoje nadležnosti i iste na adekvatan način savjetuje u vezi sa upotrebom vode, u saradnji sa Institutom za javno zdravlje (član 15 stav 2 tačka 7);
- 8) ne obavijesti Ministarstvo o proširenju vodnih kapaciteta i o svim promjenama na sistemu vodosnabdijevanja (član 15 stav 2 tačka 8);
- 9) ne omogući uzimanje potrebne količine uzoraka vode za vršenje službenih kontrola, odnosno monitoringa (član 15 stav 2 tačka 9);
- 10) u slučaju elementarne nepogode, iznenadnog zagađenja vodovodnog sistema ili drugog uzroka neusklađenosti vrijednosti parametara iz člana 4 ovog zakona koji se postojećim postupcima obrade vode ne može otkloniti, ukoliko odstupanje ne predstavlja potencijalnu opasnost po ljudsko zdravlje i ne postoji rezervno izvoriste, niti mogućnost snabdijevanja vodom za piće na drugi način za dalji rad ne podnese zahtjev Ministarstvu za odobravanje odstupanja vrijednosti parametara koji su propisani ovim zakonom. (član 24 stav 1);

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u zdravstvenoj ustanovi novčanom kaznom od 300 eura do 2.000 eura.

Član 34

Novčanom kaznom od 1.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice koje obavlja djelatnost punjenja vode u boce ili kontejnere, radi stavljanja na tržište, ako u sklopu samokontrole (HACCP) ne donese plan i ne sprovede uzorkovanje sa učestalošću ispitivanja vrijednosti parametara iz člana 4 ovog zakona (član 14 stav 3).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u zdravstvenoj ustanovi novčanom kaznom od 300 eura do 2.000 eura.

Član 35

Novčanom kaznom od 1.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice koje snabdijeva 5.000 stanovnika ili isporučuje dnevno više od 1.000 m³ vode, ako ne sačini godišnji izvještaj za prethodnu godinu i ne obavijesti javnost putem sredstava javnog informisanja (član 28 stav 1).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u zdravstvenoj ustanovi novčanom kaznom od 300 eura do 2.000 eura.

V. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 36

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, ukoliko nijesu u suprotnosti za ovim zakonom.

Član 37

Monitoring u skladu sa članom ovog zakona uspostaviće se najkasnije 12 mjeseci od dana donošenja propisa iz člana 20 ovog zakona.

Član 38

Odredba člana 26 stav 3 i 4 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Član 39

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 70 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da Država štiti potrošača, kao i da su zabranjene radnje kojima se narušava zdravlje, bezbjednost i privatnost potrošača.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ova materija se po prvi put uređuje zakonom, u nastojanju da se građanima obezbijedi zdrava i čista voda za upotrebu. U obezbjeđivanju vode, koja zadovoljava ove karakteristike, propisani su parametri vrijednosti za usaglašavanje zdravstvene ispravnosti vode, uslovi i obaveze pravnih lica koja vrše javno vodosnabdijevanje, kao i monitoring kvaliteta vode za upotrebu, a sve u interesu zaštite zdravlja ljudi.

Takođe, donošenjem ovog zakona izvršiće se i harmonizacija sa direktivom EU, koja uređuje kvalitet vode za ljudsku upotrebu.

III. USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Radna verzija predloga ovog zakona je usaglašena sa Direktivom Savjeta 1998/83/EZ od 3. novembra 1998. o kvalitetu vode namijenjene za ljudsku potrošnju.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Čl. 1 do 3 su osnovne odredbe.

Čl. 4 do 29 propisuju vrijednosti parametara za utvrđivanje zdravstvene ispravnosti vode za upotrebu, koja mora biti čista i zdrava, mjesta na kojima se vrši provjera

njihove vrijednosti, formiranje posebnog stručnog savjetodavnog tijela, pravna lica koja vrše javno vodosnabdijevanje i njihove obaveze, kao i obaveze jedinica lokalne samouprave, monitoring, praćenje zdravstvene ispravnosti vode za upotrebu, postupanja u slučaju neusklađenosti vrijednosti parametara koji su propisani ovim zakonom.

Čl. 30 do 32 uređuje se nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i inspekcijski nadzor.

Čl. 33 do 35 su kaznene odredbe kojima se propisuju prekršaji ukoliko se u postupku inspekcijskog nadzora utvrde povrede odredaba ovog zakona.

Čl. 36 do 39 su odredbe prelaznog režima.

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za implementaciju ovog zakona nijesu potrebna dodatna finansijska sredstva iz Budžeta.